

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Dziergawka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Bednarek

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **W. Ż.**

skazanego z art. 283 k.k. w zw. z art. 281 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu w dniu 16 lipca 2024 r.,

skargi Prokuratora Rejonowego w Chojnicach

na wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku

z dnia 30 listopada 2023 r., sygn. akt VI Ka 209/23

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Chojnicach

z dnia 29 marca 2023 r., sygn. akt II K 790/21

i przekazujący sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Słupsku do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

[J.J.]

Małgorzata Bednarek

Anna Dziergawka

Ryszard Witkowski

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Chojnicach wyrokiem z dnia 29 marca 2023 r., w sprawie o sygn. akt II K 790/21, uznał oskarżonego W. Ż. za winnego tego, że w dniu 28 kwietnia 2021 r. w C., na terenie sklepu „B.” przy ul. C. należącego do J.. SA z siedzibą w K., bezpośrednio po zaborze w celu przywłaszczenia towaru z tego sklepu w postaci dwóch konserw mięsnych o wartości łącznej 13,58 złotych, w celu utrzymania się w posiadaniu zabranych rzeczy, użył przemocy wobec pracownika ochrony tego sklepu B. C. szarpiąc i odpychając go, co stanowi wypadek mniejszej wagi, tj. popełnienia występku z art. 283 k.k. w zw. z art. 281 k.k. i za to, przy zastosowaniu art. 37a § 1 k.k., na mocy art. 283 k.k. w zw. z art. 34 § 1 i 1a pkt 1 k.k. i art. 35 § 1 k.k. skazał go na karę 4 (czterech) miesięcy ograniczenia wolności, zobowiązując go do wykonywania w tym czasie nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin miesięcznie. Na mocy art. 46 § 1 k.k. sąd orzekł wobec oskarżonego W. Ż. obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz J. SA z siedzibą w K. kwoty 13,58 (trzyście zł i pięćdziesiąt osiem gr) złotych. Sąd orzekł także w przedmiocie kosztów sądowych.

Sąd Okręgowy w Słupsku, po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonego, wyrokiem z dnia 30 listopada 2023 r., w sprawie o sygn. akt VI Ka 209/23, uchylił zaskarżony wyrok i sprawę W. Ż. przekazał Sądowi Rejonowemu w Chojnicach do ponownego rozpoznania.

Skargę od tego wyroku, na niekorzyść W. Ż., wywiódł prokurator, zarzucając naruszenie prawa procesowego mające wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 437 § 2 k.p.k., poprzez błędne ustalenie istnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej opisanej w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k., w sytuacji gdy nie doszło do naruszenia prawa do obrony oskarżonego, który wbrew ustaleniu sądu odwoławczego był zawiadomiony o terminie rozprawy z dnia 23 marca 2023 r. (powinno być 22 marca 2023 r. - uwaga SN).

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Słupsku do ponownego rozpoznania.

Obrońca skazanego w odpowiedzi na skargę wniósł o utrzymanie wyroku w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy przypomnieć, że stosownie do treści art. 539a § 3 k.p.k., podstawą skargi na wyrok sądu odwoławczego może być naruszenie art. 437 k.p.k. lub uchybienie określone w art. 439 § 1 k.p.k.

Sąd Najwyższy rozpoznając skargę na wyrok sądu odwoławczego winien zatem ograniczyć się do zbadania, czy w sprawie wystąpiły tzw. bezwzględne przyczyny odwoławcze, albo doszło do uchylenia wyroku mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego lub też konieczne jest przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (zob. postanowienie SN z dnia 10 lutego 2017 r., IV KS 6/16; uchwała SN z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17). Pisemne motywy wyroku sądu odwoławczego powinny przy tym nie tylko wyraźnie określać, która z przesłanek wymienionych w art. 437 § 2 zdanie 2 k.p.k. zadecydowała o uchyleniu wyroku sądu pierwszej instancji i przekazaniu sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania, lecz również zawierać argumentację wskazującą na zasadność takiego wnioskowania, a tym samym konieczność wydania orzeczenia o charakterze kasatoryjnym.

Z treści uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego wynika, iż zaskarżony wyrok sądu *meriti* zapadł z rażącym naruszeniem art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k., co oznacza, że w sprawie zaistniała bezwzględna przyczyna odwoławcza. Zdaniem sądu II instancji, sąd I instancji prowadził część rozprawy pod nieobecność oskarżonego, który nie został zawiadomiony o terminie rozprawy odroczonej. Sąd oparł swoją ocenę w tym zakresie na zapisach protokołu rozprawy z dnia 22 marca 2023 r. (k. 154), z którego wynika, że na rozprawie w tym dniu nie stawił się oskarżony, nie zawiadomiony o jej terminie. Mimo takiego zapisu, sąd *meriti* na tym terminie rozprawy uzupełniając przesłuchał świadka B. C. i przeprowadził inne czynności dowodowe. Sąd odwoławczy odnotował w uzasadnieniu wyroku, że na przeprowadzenie postępowania dowodowego pod nieobecność oskarżonego, nie zawiadomionego o terminie rozprawy, nie zareagował obrońca, który nie wnosił o wyznaczenie kolejnego terminu rozprawy.

Zaistnienie przedmiotowego uchybienia nie zostało podniesione w apelacji obrońcy skazanego. Sąd w postępowaniu odwoławczym, z urzędu uwzględnił apelację poza granicami środków odwoławczych z powodu bezwzględnej przyczyny odwoławczej, wymienionej w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. i uchylił wyrok z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania.

Słusznie sąd odwoławczy wskazał, że przepis art. 117 § 2 k.p.k. pozwala na prowadzenie rozprawy pod nieobecność oskarżonego, którego udział w rozprawie nie był obowiązkowy, tylko wówczas, gdy został on prawidłowo zawiadomiony o jej czasie i miejscu. Natomiast nieprawidłowe powiadomienie zawsze rodzi konieczność zaniechania przeprowadzenia rozprawy i wyjaśnienia przyczyn skutkujących wadliwością owego powiadomienia. Zatem prowadzenie rozprawy pod nieobecność oskarżonego jest możliwe tylko wówczas, gdy został on prawidłowo zawiadomiony o czasie i miejscu rozprawy, co pozwoli w konsekwencji uniknąć naruszenia prawa oskarżonego do obrony, wynikającego z art. 6 k.p.k. (zob. wyrok SN z dnia 21 marca 2024 r., I KK 480/23).

Powyższa analiza nie zmienia jednak ustaleń dokonanych w przedmiotowej sprawie. Z ustaleń faktycznych, na które słusznie wskazuje prokurator we wniesionej skardze, wynika jednoznacznie, że W. Ż. został prawidłowo powiadomiony o terminie i miejscu rozprawy, która odbyła się w sprawie W. Ż., o sygn. akt II K 790/21, w dniu 22 marca 2023 r., zaś zawiadomienie odebrał osobiście W. Ż. w dniu 23 lutego 2023 r. (k. 217 akt sprawy), co zostało także potwierdzone przez Sąd Najwyższy (k. 20-22 akt SN).

Akceptując zatem argumentację przedstawioną w skardze prokuratora, uznać należało, iż orzeczenie o uchyleniu wyroku Sądu Rejonowego w Chojnicach i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi, objęte niniejszą skargą, zapadło z rażącą obrazą art. 437 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k., które miało istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, poprzez niesłuszne uchylenie zaskarżonego wyroku.

Jak słusznie zauważono w judykaturze, kontrola prowadzona w postępowaniu inicjowanym nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia unormowanym w rozdziale 55a k.p.k., jeśli ma zasługiwać na miano rzeczywistej, w żadnym razie nie da się zredukować do prowadzenia *sui generis* postępowania formułkowego, tj. badania

przez sąd właściwy do rozpoznania skargi na wyrok sądu odwoławczego, czy instancja odwoławcza formalnie powołała się na określone sformułowania języka prawnego, czy też użyła określonych zwrotów prawniczych w pisemnych motywach rozstrzygnięcia. Nieodzowne jest zweryfikowanie, czy do wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej doszło rzeczywiście, to znaczy czy trafnie przyjęto w toku postępowania przed sądem drugiej instancji, że w sprawie nastąpiły uchybienia kwalifikowane przez ustawodawcę jako bezwzględne przyczyny odwoławcze (art. 439 § 1 k.p.k.) (zob. wyrok SN z dnia 28 czerwca 2022 r., II KS 5/22).

Podsumowując, w realiach niniejszej sprawy nie doszło do ziszczenia się przesłanki w postaci bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k., wobec czego uchylenie zaskarżonego apelacją wyroku i przekazanie przez sąd odwoławczy sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji stanowiło rażące naruszenie przepisu art. 437 § 2 zdanie 2 k.p.k. Z tych przyczyn zaskarżony wyrok podlegał uchyleniu, a sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, w toku którego winny zostać uwzględnione wyrażone powyżej zapatrywania prawne (art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k.).

[J.J.]

[ms]

Małgorzata Bednarek Anna Dziergawka Ryszard Witkowski